

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BAMIDBAR • MAAMAR 19

דרוש לשבועות

Un discurso para Shavuot: “Y
yo estaba junto a Él como amon”

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/bamidbar/19/

1 דרוש לשבועות

Un discurso para Shavuot.

2 ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת משחקת בתבל ארצו ושעשועי את בני אדם.

“Y yo estaba junto a Él como quien cría (amon), y era deleite (shaashuim) día tras día, jugando ante Él en todo momento; jugando en el mundo habitado (tevel) de Su tierra, y mis deleites están con los hijos del hombre.”

ופי במדרש רבה ר"פ בראשית אמן פדגוג האיך מה דאת אמר כאשר ישא האומן את היונק והוא לשון פרנסה וכן הוא עוד ברבות משפטים פ"ל.

Y el Midrash Rabbah, al comienzo de Parashat Bereshit, explica: “Amon [significa] tutor (padagog), como dices: ‘como el que cría (omen) lleva al niño de pecho’”. Y esta expresión alude a proporcionar sustento; así aparece también en el Rabbah sobre Mishpatim, sección 30.

3 והענין כי משה רבינו ע"ה [עליו השלום] אמר להקב"ה כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא האומן את היונק כו' מאין לי בשר כו'

La explicación es la siguiente: Moshé, nuestro maestro, de bendita memoria, dijo al Santo, bendito sea: “¿Acaso me dices: ‘Llévalos en tu seno, como el que cría lleva al lactante’, etc.?”, [y] “¿De dónde tengo carne?”, etc.

והיינו לפי שהיה במדרגה גבוה מן המים משיתיהו עד שהיה כבד פה לגבי תשבע"פ [תורה שבעל פה] וכבד לשון לגבי תשב"כ [תורה שבכתב] [ועמ"ש מזה בפ' בשלח בד"ה]

Es decir, porque se encontraba en un nivel tan elevado como “de las aguas lo saqué”, hasta el punto de que era “pesado de boca” con respecto a la Torá Oral y “pesado de lengua” con respecto a la Torá Escrita [y véase lo escrito sobre esto en Parshat Beshalaj, en el discurso que comienza

להבין ענין לחם משנה] ולכן אמר מאין לי בשר שאין זה בערכו כלל. [ועמ"ש מזה בפ' בהעלותך] רק המן ירד בזכותו מזונא דחכמתא,

“Para comprender el significado del doble pan (léjem mishné)”. Por eso dijo: “¿De dónde tengo carne?”, pues esta no corresponde en absoluto a su nivel. [Y véase lo escrito sobre esto en Parshat Behaalotjá.] Solo el maná descendía en mérito suyo, el alimento de la sabiduría (mezoná deojmá),

אבל התורה משבחת א"ע [את עצמו] במעלה יתרה שיכולה היא לירד ממעלתה הגבוהה והרמה להיות אמון שהיא רועה ומפרנס נש"י [נשמות ישראל] כנודע שהתורה נק' מזון לנפש ולכן נק' התורה לחם כמ"ש לכו לחמו בלחמי.

Pero la Torá se alaba por una virtud adicional: que puede descender de su nivel elevado y sublime para ser un amón, que guía y sustenta a las almas de Israel. Como es sabido, la Torá es llamada alimento del alma; por eso la Torá es llamada pan, como está escrito: "Vengan, coman de mi pan".

וזהו כאשר ישא האומן את היונק. דר"ל [דרוזה לומר] שמפרנסו בלחם אחר ימי יניקה דאם ר"ל [רוצה לומר] שמניקו מהו שאמר כאשר ישא האומן כו' מאין לי בשר כו'.

Y este es [el significado de] "como el que cría lleva al lactante": es decir, que lo sustenta con pan después de los días de lactancia. Pues si significara que lo amamanta, ¿qué sentido tendría lo que dijo: "como el que cría lleva", etc., [y] "¿De dónde tengo carne?", etc.?

4 והנה גילוי בחי' זו להיות התורה בבחי' לחם הוא בשבועות זמן מ"ת [מתן תורה] שהקריבו שתי הלחם לחמו בלחמי תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"פ [תורה שבעל פה] כי בימי הספירה הם ימי יניקה

Ahora bien, la revelación de este nivel —que la Torá esté en el nivel de pan— tiene lugar en Shavuot, el tiempo de la Entrega de la Torá, cuando ofrecieron los dos panes (shte halejem): "coman de mi pan", la Torá Escrita y la Torá Oral. Pues los días de la cuenta [del Ómer] son días de amamantamiento.

כי לידת נש"י [נשמות ישראל] הי' [היה] בשביעי של פסח ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים שנמשכו מההעלם אל הגילוי ומשביעי של פסח עד שבועות מ"ד [מ"ד דוכרין] ימים הם בבחי' יניקה

Pues el nacimiento de las almas de Israel tuvo lugar el séptimo [día] de Pesaj, [cuando] "los hijos de Israel caminaron por tierra seca en medio del mar", pues fueron sacados de lo oculto a lo revelado. Y desde el séptimo de Pesaj hasta Shavuot [hay] cuarenta y cuatro días, que corresponden al nivel del amamantamiento,

דהיינו הגדלת המדות חסד שבחסד כו' עד"מ שהחלב מגדל אברי הולד וכך ימי הספירה הם המשכות ימים עליונים היום יום כו'

es decir, el crecimiento de los atributos emocionales (midot) —Jésed (bondad) de Jésed, etc.—, tal como, a modo de analogía, la leche hace crecer los miembros del niño. Así también, los días de la cuenta son descensos de los días supremos: "Hoy es el día...", etc.,

לעומר שעורים שהוא מאכל בהמה הוא מקור וחיות הנפש הבהמית של האדם [כי הנשמה ונפש אלקית
א"צ [אין צריך / אינו צריך] תיקון לעצמה כו']

“del Ómer”: [un Ómer] de cebada, que es alimento animal, [y] que es la fuente y la fuerza vital (ja-yut) del alma animal de la persona [pues el alma y el alma divina no necesitan rectificación para sí mismas, etc.],

להפוך כל המדות שבה שתהיינה לה' לבדו ולא תחללו כו' יום ראשון חסד שבחסד כו'

para transformar todos los atributos emocionales que hay en ella, de modo que sean “solo para Havaia”, y “no profanarán”, etc. El primer día: Jésed de Jésed, etc.

והיינו בחי' גידול של המדות שבנפש הבהמית והעלאתן ממטה למעלה ע"י בחי' המשכת מוחין
מלמעלה ונקי' בע"ח [בעץ חיים] מוחין דיניקה, וכמ"ש במ"א ע"פ ולכן שינים מחלב,

Y este es el crecimiento de los atributos emocionales del alma animal y su elevación de abajo hacia arriba, mediante el descenso del intelecto (mojin) desde arriba; y en Etz Chaim esto se llama “los mojin del amamantamiento” (mojin deyeniká), como se explica en otro lugar acerca de [el versículo] “y los dientes blancos por la leche”.

וזו היא המשכה עליונה מלמעלה מן הימים העליונים הנמשכים במ"ד [במ"ד דוכריין] ימי הספירה עד"מ דם
נעכר ונעשה חלב. כך ע"י אתכפא שהאדם מזכך מדותיו נמשך הגדלת המדות.

Y este es un descenso supremo desde arriba, de los días supremos que descienden durante los cuarenta y cuatro días de la cuenta, tal como, a modo de analogía, la sangre se transforma y se convierte en leche. Del mismo modo, mediante la sumisión (itkafya), por la cual la persona refina sus atributos emocionales, se hace descender el crecimiento de los atributos emocionales.

אך אין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן שבבחי' יניקה עדיין לא נכנס בו דעת עד
שיטעום טעם לחם היא בחי' התורה שנתנה אחר ימי הספירה בשבועות

Pero “el niño no sabe pronunciar ‘papá’ y ‘mamá’ hasta que prueba el sabor del grano”: pues en el nivel del amamantamiento todavía no ha entrado en él Daat (conocimiento), hasta que prueba el sabor del pan, que es la Torá, entregada después de los días de la cuenta, en Shavuot.

ואזי הקריבו בו שתי הלחם והוא מזון לנפש האלקית לכו לחמו בלחמי והקרבה זו צריכה להיות ממושבותיכם בחיי ישיבה היא בחיי ק"ש [קריאת שמע]

Y entonces ofrecieron sobre ella los dos panes, que son alimento para el alma divina: "Vengan, coman de mi pan". Esta ofrenda debe ser "de sus moradas" (moshvoseichem), el nivel de sentarse, que es el Shemá.

כי תפלה בעמידה וק"ש [וקריאת שמע] בישיבה בעולם הבריאה ששם הוא היחוד שבק"ש [שבקריאת שמע] יחודא עלאה או"א [אבא ואימא] שא"א לנו להשיגו באצי" [וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פ"ד].

Pues la plegaria se dice [de pie], mientras que el Shemá se dice sentado, en el Mundo de Beriá (Creación), pues allí tiene lugar la unificación del Shemá: la unidad superior (yijudá ilaá) de Aba e Ima (Jojmá y Biná), que nos es imposible alcanzar en Atzilut [como está escrito en Pri Etz Chaim, Sha'ar Kerias Shema, capítulo 4].

ופי הכתוב ממושבותיכם מבחי ק"ש [קריאת שמע] במס"נ [במסירות נפש] תביאו לחם כוי תוכלו להמשיך בחיי התורה להיות לכם בבחי לחם הגורם להמשיך בחיי הדעת וההשגה. וזהו ואהיה אצלו אמן:

Y el sentido del versículo es: "De sus moradas" —del nivel del Shemá con autosacrificio (mesirut néfesh)— "traerán pan", etc.; podrán hacer descender la Torá para que sea para ustedes como pan, que provoca el descenso del nivel de Daat y la comprensión. Y esto es [lo que significa]: "Y yo estaba junto a Él como amon (nodriza)".

5 ב ואח"כ ואהיה שעשועים שע"י בחי אמן הוא המשכת בחי לחם ומזון להיות הדעת וההשגה ע"י אח"כ נמשך גילוי בחי השמחה והשעשועים.

2. Y después, «y yo era deleite»: pues por medio del nivel de amón, que consiste en la continuación de pan y alimento para que haya Daat (conocimiento) y comprensión, se atrae después la revelación de la alegría y los deleites.

והנה ביאור ענין השמחה והשעשועים המתגלים ע"י הדעת וההשגה. יובן במ"ש זמירות היו לי חקיך כוי ואמרז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] [במדרש רבה].

Ahora bien, la explicación de la alegría y los deleites que se revelan por medio de Daat y la comprensión se entenderá a partir de lo escrito: «Tus decretos fueron canciones (zemiroth) para mí», etc. Y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron [en el Midrash Rabbah,

6 ובתנחומא ובגמרא פ"ז [פרק ז'] דסוטה דל"ה ע"א [שנענש דוד על שקרא ד"ת [דברי תורה] זמירות ואמר לו הקב"ה זמירות קרית להו הריני

y en el Tanjuma y en la Guemará, capítulo 7 de Sotah, folio 35a] que David fue castigado por llamar "canciones" a las palabras de la Torá. Y el Santo, bendito sea, le dijo: "¿Las llamaste canciones? He aquí, yo

מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו דכתיב ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו והוא הביא את הארון בעגלה.

te haré tropezar en un asunto que incluso los niños de la escuela conocen", como está escrito: "Pero a los hijos de Kehos no les dio [carros], porque el servicio de las cosas sagradas estaba a su cargo; las llevarían sobre el hombro". Y él hizo transportar el Arca en un carro.

7 והענין הוא כי פ"י וביאור מלת זמירות הוא כמו זמר וניגון שמזמרים ומנגנים ניגון א' כמה פעמים אע"פ [אף על פי] שהכל עריבות ומתיקות א' מ"מ כשערב לו לאדם איזה ניגון וזמר יכול לזמר ולנגן אותו כמה פעמים.

La explicación de esto es la siguiente: el significado y sentido de la palabra zemiroth es como el de un canto y una melodía que se cantan e interpretan muchas veces. Aunque todo ello posee una misma dulzura y agrado, sin embargo, cuando a una persona le resulta agradable cierta melodía y canto, puede cantarlos e interpretarlos muchas veces.

8 וכך היה לי חוקיך חוקים נקי מצות שאין בהן טעם כמו פרה אדומה ושעטנז כו'

Y así, "Tus estatutos fueron para mí": jukim (estatutos) es el nombre que se da a las mitzvot que no tienen una razón, como la vaca roja y el shaatnez, etc.

כלומר שהגם שאין למצוה זו שום טעם ודעת בשכל המושג ומוכן מ"מ ערב ומתוק לחיכו עד מאד

Es decir: aunque esta mitzvá no tiene razón ni conocimiento alguno en el intelecto que pueda captarse y comprenderse, sin embargo, era sumamente agradable y dulce para su paladar.

והיינו לפי שאף גם אם אין טעם ודעת מלובש בהמשכת מצוה זו למטה בהתלבשותה בגשמיות מ"מ יסודתה בהררי קדש הוא

Y esto se debe a que, aunque en el descenso de esta mitzvá hacia abajo, al revestirse en lo físico, no haya ninguna razón ni conocimiento revestidos en ella, sin embargo, "su fundamento está en las montañas sagradas": está

מבחי' רצון העליון ב"ה שלמעלה מעלה מבחי' טעם ודעת הנמשך מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] והחכמה מאין תמצא שהיא נמשכת מבחי' אין הוא בחי' רצון העליון ב"ה כי

en el nivel de la voluntad suprema (ratzón), bendito sea, que está infinitamente por encima del nivel de la razón y el conocimiento, que se derivan del nivel de la Jojmá superior (Jojmá Ilaá). Y "la Jojmá se encuentra a partir de áyin (la nada)", pues se deriva del nivel de áyin, que es el nivel de la voluntad suprema, bendito sea. Porque

הנה החכמה נקי' עדן שהוא עונג הנשמות בג"ע [בגן עדן] בשכל הנבראים המשכילים בגדולת א"ס ב"ה ונהנים בהשגתם תענוג נפלא עד אין קץ ע"ד שאמרו בגמ' [בגמרא] על אלישע אחר מוטב דלידייני כו'.

La Jojmá es llamada Edén, que es el deleite de las almas en el Gan Edén, en el intelecto de los seres creados que contemplan la grandeza del Infinito (Ein Sof), bendito sea, y experimentan un deleite maravilloso en su comprensión, sin fin; esto se asemeja a lo que se dijo en la Guemará acerca de Elisha Ajer: "Es mejor que sea juzgado", etc.

9 והנה אף שבספרים נזכר רק ב' בחי' ג"ע [גן עדן] תחתון ועליון. אבל כאמת יש הרבה מיני ג"ע [גן עדן] זה למעלה מזה עד אין קץ ותכלית גבוה מעל גבוה כו',

Ahora bien, aunque en los libros solo se mencionan dos niveles del Gan Eden, el inferior y el superior, en verdad hay muchas clases de Gan Eden, una por encima de otra, sin fin ni límite, "una más elevada que la elevada", etc.

וע"ז רמזו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב [בעולם הבא] שנאמר ילכו מחיל אל חיל כו' אלא שהספרים לא דברו מהם רק מהב' מיני ג"ע [גן עדן] ג"ע [גן עדן] עליון ותחתון.

Y a esto aludieron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Los estudiosos de la Torá no tienen descanso, ni en este mundo ni en el Mundo Venidero, como está dicho: 'Van de fortaleza en fortaleza'", etc. Sin embargo, los libros no hablaron de esos niveles, sino únicamente de las dos clases de Gan Eden: el Gan Eden superior y el inferior.

אבל בג"ע [בגן עדן] העליונים עד רום המעלות לא שלחו את ידם וכל עדן שלמעלה מעלה עד רום המעלות הכל נקי' בשם חכמה

Pero los niveles superiores del Gan Eden, hasta las alturas más excelsas, no los abordaron [para hablar de ellos]. Y cada Eden, cada vez más elevado, hasta las alturas más excelsas, recibe el nombre de Jojmá (sabiduría),

כי העונג שבהם הוא לפי ערך ההשכלה וההשגה ויש השגה למעלה מהשגה עד רום המעלות. אך כל בחי' השגה ותענוג מריש כל דרגין כו' אינו אלא בבחי' זיו.

pues el deleite que hay en ellos corresponde a la medida del entendimiento y la comprensión, y hay una comprensión por encima de otra, hasta las alturas más excelsas. Sin embargo, todo nivel de comprensión y deleite, [incluso] desde “la cabeza de todos los niveles”, etc., no es sino un nivel de resplandor (ziv).

10 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ונהנין מזיו כו'. וזהו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו.

קדושים אלו הנשמות וקדושים בכל יום יהללוך סלה בלי הפסק בהשגה למעלה מהשגה כי ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] אין להם מנוחה כו'.

Como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “y disfrutaban del resplandor”, etc. Y esto es [lo que significa]: “Creador de seres santos, que Tu Nombre sea alabado para siempre, nuestro Rey”. “Seres santos”: estas son las almas; y “seres santos te alabarán cada día, selá”, sin interrupción, en una comprensión que está por encima de la comprensión, pues “los estudiosos de la Torá no tienen descanso”, etc.

וכל ההילול והשבח הזה אין זה אלא ישתבח שמך בחי' שם בלבד בחי' זיו כו'

Y todo este elogio y alabanza no es sino “que Tu Nombre sea alabado”: el nivel de un nombre solamente, el nivel de un resplandor, etc.

(כמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו) ושמו בגימ' [בגימטריא] רצון שהרצון הוא למעלה מעלה מבחי' חכמה והחכמה היא הנמשכת מבחי' הרצון שכך עלה ברצונו להתלבש בבחי' חכמה.

(Como está escrito sobre esto en el discurso que comienza “Guardarán Mis Shabatot”). Y “Su Nombre” (shemo) tiene el mismo valor numérico que ratzon (voluntad), pues la voluntad está muy por encima del nivel de Jojmá, y Jojmá es lo que se extiende del nivel de la voluntad, pues así surgió en Su voluntad: revestirse en el nivel de Jojmá.

ולזאת הרי בחי' החכמה בטילה כאין לגבי בחי' רצון העליון ב"ה המתלבש בה ואין ערוך אליו

Por eso, el nivel de Jojmá queda anulado como la nada ante el nivel de la voluntad suprema, bendito sea, que está revestida en ella, y no guarda comparación con esta.

וזהו ענין הזמירות שקרא דוד לד"ת [לדברי תורה] לבחי' החוקים שעם היות שאין בהם טעם היינו לפי שנמשכו ונלקחו מרצון העליון ב"ה שהוא למעלה מההשגה והטעם.

Y este es el sentido de los “cánticos” con que David llamó a las palabras de la Torá: el nivel de los decretos. Aunque carecen de razón, esto se debe a que fueron atraídos y tomados de la voluntad suprema, bendito sea, que está por encima de la comprensión y la razón.

11 ומ"ש אורייתא מחכמה נפקת נפקת דייקא. אבל יסודן למעלה מהחכמה תר"ך עמודי אור עד"מ העמוד שמחבר הגג עם הרצפה. כך המצות נשפלו למטה.

Y en cuanto a lo que se dice: “La Torá procede de Jojmá”: “procede”, precisamente. Pero su fundamento está por encima de Jojmá: los 620 pilares de luz; a modo de analogía, el pilar que une el techo con el suelo. Así, las mitzvot fueron descendidas abajo,

אבל שרשן גבוה מאד נעלה ע"כ היה שמח שמחה גדולה בעסק התורה ומצות ע"י התבוננות זו pero su raíz es muy elevada y sublime. Por eso se alegraba con gran alegría en su dedicación a la Torá y las mitzvot, por medio de esta contemplación:

שהם רצון העליון וע"כ קראן זמירות שהן היו לו כמין זמר שמנגנין זמר א' בהם כמה פעמים מגודל המתיקות שבו.

que son la voluntad suprema. Por eso las llamó “canciones”, pues para él eran como una especie de canción, de la que se canta una misma melodía muchas veces, por la gran dulzura que hay en ella.

כך עם היות שכל המצות כולן הן רצונו ית' והרי זהו שבח אחד לכל המצות שבכולם מתלבש רצה"ע [רצון העליון] ב"ה מ"מ היה מתענג ושמח בכל א'

Del mismo modo, aunque todas las mitzvot, cada una de ellas, son Su voluntad, bendito sea, de modo que este es un único elogio para todas las mitzvot: que la voluntad suprema, bendito sea, está investida en todas ellas; sin embargo, él se deleitaba y se alegraba con cada una,

כמו שמתענגים ושמחים בעריכות ומתיקות הניגון והזמר שניגון וזמר א' מנגנין ומזמרים כמה פעמים מאחר שהוא זמר יפה מאד וזו היא שמחה של מצוה.

tal como uno se deleita y se alegra con lo agradable y dulce de una melodía y una canción, y vuelve a tocar y cantar una misma melodía y canción muchas veces porque es muy bella. Y esta es la alegría de una mitzvá (simjá shel mitzvá):

דהיינו מחמת עוצם גדולת המצוה עצמה כי גבהה מעלתה מאד שהוא רצה"ע [רצון העליון] ב"ה שלמעלה מהחכמה שהוא בחי' עדן ותענוג והשגה נפלאה עד אין קץ מריש כל דרגין כו'.

es decir, a causa de la inmensa grandeza de la mitzvá misma, pues su rango es muy elevado: ella misma es la voluntad suprema, bendito sea, que está por encima de Jojmá; esta es el nivel de Edén, de deleite y de una comprensión maravillosa sin fin, desde "la cabeza de todos los niveles", etc.

אך מ"מ נענש דוד ע"ז לפי שעדיין לא הגיע לתכלית השבח העיקר שבתורה ומצות ומעלתן העצמי [העצמיות] שהרי לא שבח אותן אלא בבחי' רצה"ע [רצון העליון] ב"ה המלוכש בהן.

Sin embargo, David fue castigado por esto, porque todavía no había alcanzado el elogio supremo, el principal [elogio], de la Torá y las mitzvot y de su virtud esencial; pues no las elogió sino en cuanto a la voluntad suprema, bendito sea, que está investida en ellas.

12 והנה הרצון הוא עדיין בבחי' מעלת ומדרגת חיצונית שלהם. וכמ"ש וראית את אחורי ופני לא יראו.

Ahora bien, la voluntad aún se encuentra en el nivel de la virtud y jerarquía exteriores de ellas, como está escrito: "Verás Mi espalda, pero Mi rostro no será visto".

אבל פנימיותו ועיקרן הוא הוא עונג העליון ב"ה שהוא פנימית הרצון כידוע וע"ז נאמר אחור

Pero su dimensión interior (pnimiut) y su esencia son el deleite supremo, bendito sea, que es la dimensión interior de la voluntad, como es sabido. Y acerca de esto se dice: "Espalda

וקדם צרתני ועד"מ מבשרי אחזה שהתענוג הוא עיקר המכוון והרצון הולך אחר התענוג שמחמת שיש נחת רוח ותענוג לפניו לכך הוא רוצה וחפץ בכך.

y por delante me formaste". Y, a modo de analogía, "desde mi propia carne percibo": el deleite es el propósito principal, y la voluntad sigue al deleite; pues, dado que hay satisfacción y deleite ante Él, por eso lo quiere y lo desea.

13 ולכן נק' הרצון בחי' אחוריים ובחי' חיצונית לגבי העונג העליון ב"ה המלוכש בו וע"ז נאמר וראית את

אחורי ופני לא יראו שאין פנימית העונג מתגלה כ"א בחי' הרצון בלבד

Por lo tanto, la voluntad es llamada el aspecto posterior (ajoráyim) y el aspecto exterior con respecto al deleite supremo, bendito sea, que está investido en ella. Y acerca de esto está dicho: "Verás Mi parte posterior, pero Mi rostro no será visto"; pues la dimensión interior del deleite no se revela, sino únicamente el aspecto de la voluntad,

כמו שאינו נראה ונגלה באדם לזולתו רק בחי' רצון בלבד כשמגלה לו רצונו להיות כך וכך.

así como en una persona nada se ve ni se revela a otra, salvo únicamente la voluntad, cuando le manifiesta su voluntad de que algo sea de tal o cual manera.

אבל פנימית העונג המלוכש בו והמכוון מזה איזה עונג ונחת רוח לפניו מזה לא ניתן להתודע ולהגלות ועונג זה הוא המלוכש במצות שהן רצונו ית'.

Pero la dimensión interior del deleite que está investida en ella, y lo que se propone con ello —qué deleite y satisfacción obtiene de ello—, no puede darse a conocer ni revelarse. Y este es el deleite que está investido en las mitzvot, que son Su voluntad, bendito sea.

14 וזהו אשר קדשנו במצותיו אשר מלשון באשרי כי אשרוני שהוא לשון הילול ושבח והוא על עוצם ריבוי התענוג שיש בזה

Y esto es [lo que significa] «Quien (asher) nos ha santificado con Sus mitzvot»: asher deriva de la expresión «Por mi buena fortuna (be'oshri), pues me llamarán afortunada (ishruni)», que expresa alabanza y elogio; y esto se debe a la inmensa abundancia de deleite que hay en ello,

כדי להלל ולשבח מאד ובבחי' זו נאמר באשר וטובל בשמן רגלו שבבחי' רגלו בלבד הוא מלוכש בבחי' שמן היא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] כו':

suficiente para alabarlo y elogiarlo mucho. Y de este nivel se dice acerca de Asher: «y moja su pie en aceite», pues solo en el nivel de «su pie» está revestido el nivel del aceite, que es Jojmá superior (Jojmá Ilaá), etc.

15 ג והנה ההפרש שבין בחי' אחוריים לבחי' פנים מבשרי אחזה שבעורף אין בו התחלקות אברים שעור א' מכסה את כולו.

3. Ahora bien, la diferencia entre el nivel de la espalda y el nivel del rostro se entiende a partir de «de mi carne contemplo»: en la nuca no hay división en órganos, pues una sola piel la cubre por completo.

משא"כ בבחי' פנים נראה ונגלה ציור התחלקות האיברים עינים לראות אזנים לשמוע כו' ותענוג שבבחי' ראייה הוא בחי' אחרת משמיעה כו'.

En el rostro, en cambio, se ve y se revela la forma en que los órganos están divididos: los ojos para ver, los oídos para oír, etc.; y el deleite de la vista es distinto del [deleite de] oír, etc.

כך הוא למעלה כביכול שבחי רצון העליון ב"ה נק' בחי' אחריים ואין בו שום התחלקות ולכך הרצון המלוּבש במצות כולל כל המצות בשוה שכולן הן בחי' רצונו ית'

Así es Arriba, por así decirlo: el nivel de la voluntad suprema, bendito sea, es llamado el nivel de la espalda, y en él no hay división alguna. Por eso, la voluntad investida en las mitzvot incluye por igual todas las mitzvot, pues todas son Su voluntad, bendito sea,

והרי זה שבח א' לכולן אלא שהוא שבח גדול מאד כנ"ל שהרצון עליון הוא למעלה מהחכמה כו'

y por ello todas reciben una misma alabanza, aunque se trata de una alabanza muy grande, como se mencionó antes, pues la voluntad suprema está por encima de Jojmá, etc.

ולכן נק' העונג והשמחה הנמשך מזה בשם זמירות כמו זמר שמנגנים ניגון א' היפה מאד הרבה פעמים כנ"ל.

Por eso, el deleite y la alegría que se derivan de esto reciben el nombre de «cánticos», como cuando se toca muchas veces una sola melodía muy hermosa, tal como se mencionó antes.

אבל העונג העליון ב"ה המלוּבש במצות יש לכל מצוה תענוג פרטי כי העונג היא פנימי [פנימיות / פנימית] המכוון המלוּבש ברצון ואין פנימית המכוון המלוּבש ברצון מצוה זו מלוּבש ברצון מצוה אחרת כי לכל מצוה יש כוונה אחרת כנודע.

Pero, en cuanto al deleite supremo, bendito sea, que está investido en las mitzvot, cada mitzvá tiene un deleite particular. Pues el deleite es la dimensión interior del propósito que está investido en la voluntad, y la dimensión interior del propósito investido en la voluntad de esta mitzvá no está investida en la voluntad de otra mitzvá, porque cada mitzvá tiene un propósito distinto, como es sabido.

16 וכמו עד"מ בפנים הרי התענוג שבראי' [שבראיה] המלוּבש בעינים אינו דומה כלל להתענוג שבשמיעה שבאזנים וכן תענוג שבטעמים חיך אוכל יטעם כו' כל מין תענוג הוא מהות אחר.

Y así, por ejemplo, en el rostro, el deleite de la vista, investido en los ojos, no se parece en absoluto al deleite del oído, que está en los oídos; y lo mismo ocurre con el deleite de los sabores: "el paladar prueba el alimento", etc. Cada clase de deleite es de una esencia distinta.

כך בחינת עונג העליון הנמשך ומתגלה ע"י המצות בציצית תענוג מיוחד ומשונה מהתענוג שבמצוה אחרת וכן בתפילין כו' ובכל המצות.

Así también, [en] el deleite supremo que se atrae y se revela por medio de las mitzvot: en los tzitzit [hay] un deleite singular, distinto del deleite de otra mitzvá; y lo mismo sucede con los tefilín, etc., y con todas las mitzvot.

ולא כמו מעלת הרצון שהוא מדרגה אחת לכולן (ועמ"ש בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת בפי' דרכיה דרכי נועם),

Esto no se parece al nivel de la voluntad, que es un único nivel para todas ellas (y véase lo escrito en el discurso que comienza "Vean que Havaíá les ha dado el Shabat", sobre el significado de "Sus caminos son caminos agradables").

ולכן במ"ת [במתן תורה] דכתיב פנים בפנים דבר ה' שהי' [שהיה] גילוי בחי' פנים עליונים שהוא עונג העליון ב"ה המלוּבש בתורה ומצות.

Por eso, en la Entrega de la Torá, sobre la cual está escrito: "Cara a cara habló Havaíá", hubo una revelación del nivel del rostro supremo, que es el deleite supremo, bendito sea, investido en la Torá y las mitzvot.

הנה אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על כל דבור פרח נשמתן לפי שבכל דבור מעשרת הדברות הי' [היה] גילוי עונג פרטי המלוּבש בדיבור זה בלבד שאינו דומה לגילוי העונג שבדיבור השני והגורם לזה שזכו ישראל לכך במ"ת [במתן תורה]

En efecto, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "Con cada expresión sus almas volaban", porque en cada expresión de los Diez Mandamientos hubo una revelación de un deleite particular, investido únicamente en esa expresión, que no se parecía a la revelación del deleite en la segunda expresión. Y lo que hizo que Israel mereciera esto en la Entrega de la Torá

היינו משום דכתיב פנים בפנים, שגם מלמטה למעלה היה בבחי' גילוי הפנימיות ולא בבחי' אחוריים כי גם בתשוקה וכלות הנפש שממטה למעלה יש ב' בחי' הא' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ.

fue que está escrito "cara a cara": pues también desde abajo hacia arriba se encontraba en el nivel de la revelación de la dimensión interior, y no en el nivel de la espalda. Porque también en el anhelo y el desfallecimiento del alma (kelot hanéfesh) desde abajo hacia arriba hay dos niveles. El primero es como está escrito: "¿A quién tengo en los cielos? Y contigo no deseo nada en la tierra":

דהיינו שמבטל רצונו וחפצו המלובש בגוף ונפש הבהמית ורוצה לדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו'.

Es decir, deja de lado su voluntad y su deseo, investidos en el cuerpo y en el alma animal, y quiere apegarse a Él, bendito sea, con anhelo y sed, etc.

אך מ"מ רצון זה ותשוקה זו היא בחי' אחוריים שהרי עדיין נפשו האלקית מלובשת בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] בתענוגות בני אדם אלא שרוצה לצאת מהם ומסכים בהסכמה אמיתית שתתפשט האהבה מלבושיה שבנוגה לדבקה באלקים חיים.

Sin embargo, esta voluntad y este anhelo siguen estando en el nivel de la espalda, pues su alma divina aún está investida en el cuerpo y en el alma animal, en los placeres humanos; solo que quiere apartarse de ellos y acepta con verdadero asentimiento que el amor se despoje de sus vestiduras que están en [las kelipot de] nogah, para apegarse al D'os viviente.

אך עדיין לא נתפשטה האהבה עד שתחפץ בקרבת אלקים בשמחה וטוב לבב מרוב כל ולהתענג על ה' אהבה בתענוגים ממש שזהו בחי' הב' וכמ"ש כלה שארי ולבבי כו'

Pero el amor todavía no se había despojado [de ellos] hasta el punto de desear la cercanía de D'os "con alegría y buen corazón, por la abundancia de todo", y deleitarse en D'os, con un "amor de deleites" verdaderamente. Este es el segundo nivel, como está escrito: "Mi carne y mi corazón desfallecen", etc.

והיא בחי' ומעלה יתירה שמחה ותענוג בה' ממש והיא שמחה של מצוה ונשמח בדברי תורתך וב מצותיך לעולם ועד

Y es un nivel y una virtud superior: alegría y deleite en D'os mismo. Y es la alegría de una mitzvá: "y nos alegraremos con las palabras de Tu Torá y con Tus mitzvot por siempre jamás,

כי הם חיינו כו' ובחי' זו הב' היא בחי' גילוי פנימית וז"ש [וזהו שכתוב] פנים כפנים דבר ה'.

pues ellas son nuestra vida", etc. Y este segundo nivel es el de la revelación de la dimensión interior. Y esto es [lo que significa] lo escrito: "Cara a cara habló Havaíá":

כלומר שהיו חיבור והתקשרות בחי' פנים עליונים בבחי' פנים התחתונים שהי' [שהיה] התלבשות עונג העליון ב"ה שהוא הוא פנימי [פנימיות / פנימית] הרצון בבחי' עונג התחתון שממטה למעלה כלה שארי ולבבי כו'

es decir, hubo una unión y una vinculación del rostro superior con el rostro inferior: el deleite supremo, bendito sea, que es precisamente la dimensión interior de la voluntad, se invistió en el deleite inferior que asciende desde abajo hacia arriba: "Mi carne y mi corazón desfallecen", etc.,

בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] האהבה בתענוגים להתענג על ה' ממש שעיי"כ [שעל ידי כך] זכו והשיגו העונג העליון ב"ה המלובש בכל מצוה עונג פרטי.

en el nivel de la dimensión interior del “amor de deleites”, de deleitarse en D'os mismo. Mediante esto merecieron alcanzar el deleite supremo, bendito sea, que está investido en cada mitzvá como un deleite particular.

17 ולכן על כל דבור ודבור פרחה נשמתן. וזהו שנענש דוד המלך ע"ה [עליו השלום] על שלא שיבח את התורה רק בבחי' זמירות שהוא מצד בחי' אחריים של המצות

Y por eso, a cada una de las palabras, sus almas salían volando. Y esto es [por lo que] el rey David, de bendita memoria, fue castigado: porque alabó la Torá solo como “cánticos”, lo cual corresponde al aspecto posterior de las mitzvot,

ולא שיבח את התורה בבחי' זו הפנימי' [הפנימיות / הפנימית] שהיא מעלתן העקרית העצמית, ולכן העונש היה ג"כ מדה כנגד מדה ששכח מעלת התורה שהיא בבחי' פנים כי

y no alabó la Torá en este aspecto interior, que constituye su virtud principal y esencial. Por eso, también el castigo fue medida por medida: olvidó la virtud de la Torá, que corresponde al nivel del rostro. Pues

הנה לכך נאמר בכתף ישאו שהלויים היו נושאי הארון והיו כתפיהם לחוץ ופניהם כנגד הארון זה כנגד זה

por eso está dicho: “La llevarán sobre el hombro”: los levitas eran quienes llevaban el Arca, y sus hombros daban hacia afuera, mientras que sus rostros estaban vueltos hacia el Arca, enfrentados unos a otros.

והיינו לפי שצ"ל בחי' פנים בפנים כנ"ל וגם הלוחות שבארון הי' [היה] בבחי' פנים לכל צד שהלוחות היו כתובים משני עבריהם שלכל עבר לא נראה

Esto se debe a que debe haber [el nivel de] rostro frente a rostro, como se mencionó antes. También las Tablas que estaban en el Arca correspondían al nivel de rostro por todos sus lados, pues estaban escritas en ambas caras, de modo que desde cada lado no se veía

רק בחי' הפנים והוא נענש ששכח זה ונשאו בפרות על העגלה ומה שנענש שנפל בבחי' שכחה היא בחי' אחוריים [עמ"ש פ' תצוה סדי"ה זכור כו']

sino el rostro. Y fue castigado porque olvidó esto y las llevaron en una carreta tirada por vacas. En cuanto a que fue castigado cayendo en el olvido, que corresponde al nivel posterior [véase lo escrito en Parshas Tetzaveh, al final del discurso que comienza "Recuerda", etc.,

לא תשכח] היינו מדה כנגד מדה שלפי שלא שיבח את התורה בבחי' פנים אלא בבחי' אחוריים שכח מעלת הלוחות שהיו בבחי' פנים ונפל לבחי' שכחה היא בחי' אחוריים.

"no olvides"], esto fue medida por medida: como no alabó la Torá en el nivel del rostro, sino en el nivel posterior, olvidó la virtud de las Tablas, que correspondían al nivel del rostro, y cayó en el olvido, que corresponde al nivel posterior.

18 ובוה יובן מ"ש ואהיה שעשועים כי בחי' שעשועים הן הן בחי' גילוי בחי' פנימי [פנימיות / פנימית] דהיינו בחי' עונג העליון המלוכש במצות

Por medio de esto se entenderá lo que está escrito: "y yo era delicias"; pues las delicias (shaashuim) son precisamente la revelación de la dimensión interior (pnimiut), es decir, el deleite supremo que está investido en las mitzvot,

שהיא פנימית הרצון משא"כ בחי' זמירות הן בחי' אחוריים שהוא הרצון כנ"ל [ועמ"ש עוד מענין זה ע"פ ויהי מקץ שנתים ימים ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] קרוב לסופו ד"ה דוד זמירות קרית להו].

que es la dimensión interior de la voluntad; en cambio, los "cánticos" corresponden al aspecto posterior, que es la voluntad, como se mencionó antes [y véase también lo escrito sobre este tema en «Y sucedió al cabo de dos años», y en Iggeres HaKodesh, cerca de su final, en el pasaje que comienza «David, las llamaste cánticos»].

אך הנה ואהיה כתיב לשון הוה והיינו שצריך להמשיך גילוי והתהוות בחי' השעשועים. דבאתאדל"ת תליא מילתא.

Pero observen: está escrito veehyeh, una forma verbal en presente. Es decir, es preciso atraer la revelación y el surgimiento de las delicias, pues el asunto depende de un despertar desde abajo.

19 וזהו יום יום דהיינו בחי' ק"ש [קריאת שמע] שאומרים דבר יום ביומו כי בכל יום נעשה בריה חדשה.

Y esto es [lo que significa] «día tras día»: es decir, el Shemá, que se recita «cada día, lo que corresponde a ese día», pues cada día se produce una nueva creación.

וע"כ בכל יום צריך לקרות ק"ש [קריאת שמע] ולמסור נפשו באחד בכל יום ואהבת בחי' תענוג כו' ועי"ז גורם ירידת התענוג עליון שעשוע שבעצמותו שיתלבש בתורה וזהו אני תורתך שעשעתי.

Por eso, cada día se debe recitar el Shemá y entregar el alma en [la palabra] «Uno»; [después viene] «Y amarás», el nivel del deleite, etc. Mediante esto se provoca el descenso del deleite supremo, el deleite (shaashuá) que está en Su esencia, para que se revista en la Torá. Y esto es [lo que significa]: «Yo (aní) me deleité (shaashatí) con Tu Torá».

שעשעתי הוא פועל יוצא שממשיך השעשועים בהתורה והיינו ע"י אני אותיות אין פ"י בחינת ביטול היש שעושה מאני אין

Shaashatí es un verbo transitivo: atrae los deleites a la Torá. Y esto se logra mediante aní («yo»), cuyas letras forman ayin («nada»); es decir, el nivel de la autoanulación del ser (bitul hayesh), cuando uno transforma aní en ayin.

והיינו שגם בלימוד התורה לא יהי' [יהיה] בבחי' יש אלא בביטול היש כמ"ש בכל נפשך סמוך לדכרת בם כו' ועי"ז גורם למעלה להמשיך מהיש לאין

Es decir, también en el estudio de la Torá no debe encontrarse en un estado de yesh (ser), sino en la autoanulación del ser, como está escrito: «con toda tu alma», junto a «y hablarás de ellas», etc. Mediante esto provoca Arriba una atracción de yesh a ayin:

דהיינו מיש האמיתי שעשועים העצמיים יומשך הארה בחכמה שהיא בחי' אין ממש [והוא ג"כ ההמשכה מבחי' אני בבחי' אין ע' [עיין] בע"ח [בעץ חיים] שער השתלשלות הי"ס [היי ספירות] דרך העגולים במה"ב [במהדורא בתרא] פ"ב [פרק ב'] בענין אני ואין.

es decir, desde el Yesh verdadero, los deleites esenciales, se atrae una irradiación a Jojmá, que es el nivel de ayin propiamente dicho [y esta es también la atracción del nivel de aní al nivel de ayin; véase en Etz Jaim, Sha'ar Hishtalshelus HaYud Sefiros, Derech HaIgulum, en la Mahadura Basra, capítulo 2, acerca de aní y ayin.

20 ובמא"א [ובמאורי אור] אות א' ססעי' [סוף סעיף] ס"ד מל' דא"ק [דאדם קדמון] נקי' אני מתלבשת ברדל"א [ברישא

דלא אתיידע] נקרא אין עכ"ל [עד כאן לשוננו] וע' מענין ואהי' [ואהיה] בזהר ויקהל דרי"ז ע"א והייתי לא כתיב

Y en Meorei Or, letra alef, al final de la sección 64: "Maljut de Adam Kadmon es llamada ani; [cuando] está investida en Radla (la Cabeza Incognoscible), es llamada ayin". Fin de la cita. Y sobre el tema de ve'ehyeh, véase el Zohar, Vayakhel, folio 217a: "No está escrito vehayisi ('y yo fui'),

אלא ואהיה כו' ור"פ שמיני דל"ה ע"ב ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם ובפ' אחרי דס"ה ע"ב וסימן ואהיה כו' ודס"ז ע"ב]:

sino ve'ehyeh", etc.; y al comienzo de la parashá Sheminí, folio 35b, y en el Ramaz allí; y en la parashá Ajaréi, folio 65b: "y una señal: ve'ehyeh", etc.; y folio 67b].

21 ד משחקת לפניו בכל עת. הנה יש כ"ח עתים י"ד לטובה כו' וא' מהם עת לחבק ועת לרחוק מחבק פי' שיש לפעמים עת רצון למעלה שנעשה בחי' חיבוק

4. "Jugando delante de Él en todo momento". Ahora bien, hay veintiocho tiempos, catorce para bien, etc., y uno de ellos es "tiempo de abrazar y tiempo de abstenerse de abrazar". Esto significa que a veces hay un tiempo de favor (et ratzón) Arriba, cuando tiene lugar un abrazo

כנ"י [כנסת ישראל] מקור הנשמות עם הקב"ה כאדם החובק את חבירו מאחוריו שלא ילך מפניו כך כביכול הקב"ה מחבק כנ"י [כנסת ישראל] כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' ואהבתו לא תסור ממנו לעולמים שלא להיות האדם בבחי' נפרד ממנו ח"ו [חס ושלום].

entre la Comunidad de Israel, fuente de las almas, y el Santo, bendito sea. Así como una persona abraza a su compañero por detrás para que no se aleje de ella, así también, por así decirlo, el Santo, bendito sea, abraza a la Comunidad de Israel, como está escrito: "Los he amado, dice Havaíá", y Su amor no se apartará de nosotros jamás, para que la persona no esté, D'os no lo permita, en un estado de separación de Él.

22 וכמו שהיה במ"ת [במתן תורה] פנים בפנים דבר ה' עמכם שגם ממטה למעלה היה הכל בבחי' פנים שאפילו האחוריים נכללו בבחי' פנים ונעשה הכל בבחי' פנים

Como ocurrió en la Entrega de la Torá: "Cara a cara, Havaíá habló con ustedes"; pues también de abajo hacia arriba todo estaba en el nivel del rostro: incluso la parte posterior quedó incluida en el nivel del rostro, y todo se convirtió en rostro,

דהיינו שגם נפש הבהמית אתהפכא כו' וכמ"ש בכל לבבך בשני יצריך כו' וזהו ימין ה' עושה חיל [וע' בע"ח [בעץ חיים] שער עשרים פ"ב [פרק ב'] דב' פעמים כ"ד

es decir, incluso el alma animal se transformó (it'hapjá), etc., como está escrito: "con todo tu corazón", con tus dos inclinaciones, etc. Y esto es [lo que significa] "La diestra de Havaíá actúa con valentía (oseh jáyil)" [y véase Etz Chaim, Sha'ar 20, chapter 2: que las dos veces veinticuatro

אותיות שיש בפסוק בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] דק"ש [דקריאת שמע] שחרית וערבית זהו ענין חיל ולכן נקרא כנס"י [כנסת ישראל] אשת חיל ועמ"ש ע"פ ושמתי כדכד וענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] היינו קבלת עול מלכות שמים וביטול היש וזהו ימין ה' עושה חיל].

letras que hay en el versículo “Bendito sea el Nombre de la gloria de Su reino por siempre jamás”, del Shemá de la mañana y de la noche, constituyen el significado de jáyil; por eso Knesset Israel es llamada “mujer de valor (éshet jáyil)”. Y véase lo escrito acerca de [el versículo] “Y pondré tus ventanas de kadmé”. El significado de “Bendito sea el Nombre de la gloria de Su reino por siempre jamás” es la aceptación del yugo (kabalat ol) del Reino de los Cielos y la anulación de la existencia (bitul hayesh); y esto es [lo que significa] “La diestra de Havaíá actúa con valentía”].

אמנם בגלות הוא בחי' עת לרחוק מחבק כשאין עת רצון אזי רחוק מלחבק ואזי אין עומדים כנס"י [כנסת ישראל] עם הקב"ה פנים בפנים דהיינו שאין דביקות הנפש באלקים חיים בבחי' פנים ממש ע"ד כלה שארי ולבבי כו'

Sin embargo, en el exilio se está en el nivel de “un tiempo para abstenerse de abrazar”: cuando no es tiempo de benevolencia, entonces [Él] se abstiene de abrazar, y Knesset Israel no está cara a cara con el Santo, bendito sea; es decir, el apego del alma al D'os viviente no está en el nivel del rostro propiamente dicho, como en “Mi carne y mi corazón desfallecen”, etc.,

ויש לו תענוג במילי דעלמא הגם שיש לו רצון לה' הוא רק בחי' אחוריי [אחוריים] כנ"ל שהרצון נקי אחוריים והתענוג הוא בחינת פנים כו'

y encuentra deleite en los asuntos mundanos. Aunque tenga voluntad de acercarse a D'os, esta se encuentra únicamente en el nivel de la parte posterior, como se explicó antes, pues la voluntad es llamada “parte posterior” y el deleite es el nivel del rostro, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] למה תשיב ירך וימינך מקרב חיקך כלה חיקך קרי וחוקך כתיב וחוקך היינו התורה

Y esto es [lo que significa] lo escrito: “¿Por qué retiras Tu mano, incluso Tu diestra? Desde dentro de Tu seno, pon fin”. Cheikjá (“Tu seno”) es la forma en que se lee, y jukjá (“Tu estatuto”), la forma en que está escrito; y “Tu estatuto” es la Torá,

שהיא חוקת ה' והוא בקשת כנס"י [כנסת ישראל] שיתגלה ימינו ית' ולא יהי [יהיה] גנוז ונעלם בחוק ומכלל זה אתה שומע שיש עתים שהימין גנוז ונעלם בחוק

que es el estatuto de D'os. Esta es la petición de Knesset Israel: que Su diestra, bendito sea Él, se revele y no permanezca oculta y escondida dentro de Su estatuto. De esto se infiere que hay momentos en que la diestra está oculta y escondida dentro de Su estatuto.

והיינו ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אור שנברא ביום ראשון היה אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו.

Esto sigue la idea de lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "La luz que fue creada el primer día: mediante ella, el hombre podía ver de un extremo del mundo hasta el otro".

ראה שאין העולם כדאי לו גנוז לצדיקים. והיכן גנוז היינו בתורה וע"י [ועיין] בזהר פ' תרומה (דקמ"ט א')
 "Vio que el mundo no era digno de él y lo ocultó para los justos". ¿Y dónde lo ocultó? En la Torá. Véase también el Zóhar, Parashat Terumá (folio 149a).

וזהו ענין שהימין שהוא חסד עליון שהוא בחי' נהורא קדמאא הוא גנוז בקרב חוקו הוא התורה
 Y este es el significado: la mano derecha, que es el Jésed supremo, el nivel de la luz primordial (nehora kadmaá), está oculta dentro de Su estatuto, que es la Torá.

(ומזה מובן המעשה דאיתא בזהר סוף ח"ג [חלק ג'] דף ש"ה [שיר המעלות] ע"א שאמר ר' [רבין] אלעזר ואנא חמינא כו' כי הוא היה יכול שיתגלה לו ע"י התורה בחי' אור ההוא הגנוז בו שאדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו וע"כ אמר אנא חמינא ממש)

(De esto se comprende el relato que aparece en el Zóhar, al final de la Parte III, folio 305a, donde Rabí Elazar dijo: "Y yo vi", etc. Pues él pudo recibir, mediante la Torá, la revelación de aquella luz oculta en ella, por medio de la cual el hombre contempla de un extremo del mundo al otro; por eso dijo: "Yo vi", literalmente.)

וז"ש [וזהו שכתוב] ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל כי תמיד יצוה ה' עלינו חסדו וימין ה' נטויה [נטויה] עלינו

Y esto es lo que está escrito: "La mano derecha de Havaiá es exaltada; la mano derecha de Havaiá actúa con valentía"; pues D'os siempre ordena que Su bondad esté sobre nosotros, y la mano derecha de D'os está extendida sobre nosotros;

רק לפעמים היא רוממה האדם רק היא גנוזה בתורה ולפעמים יורדת ונמשכת למטה בנפש האדם ואזי היא עושה חיל

solo que a veces está "exaltada" por encima del alma de la persona, oculta únicamente en la Torá, y a veces desciende y es atraída hacia abajo, al alma de la persona; entonces "actúa con valentía".

ולכן אמר הכתוב וימינך מקרב חיקך כלה כלומר שלא תהא מלובשת ומתעלמת בתורה להיות גנוזה שם רק תוציאנה מקרב חיקך מההעלם אל הגילוי להיות גילוי ימין וחסד ה' היא האהבה תקועה בנפש האדם

Por eso el versículo dice: “Pon fin a Tu mano derecha, desde dentro de Tu seno”; es decir, que no esté investida y oculta en la Torá, escondida allí, sino que la saques de dentro de Tu seno, de lo oculto a lo revelado, para que se revele la mano derecha y la bondad de D'os, que es el amor implantado en el alma de la persona.

והנה בכל עת ועת בין בבחי' עת לחבק בין בבחי' עת לרחוק מחבק נאמר על התורה משחקת,

Ahora bien, en todo momento, tanto en el nivel de “un tiempo para abrazar” como en el de “un tiempo para abstenerse de abrazar”, se dice de la Torá que está “jugando”.

והענין כי הנה בחי' שחוק היא בחי' ביטול היש לאין וכמ"ש צחוק עשה לי אלהים פי'

La explicación es que la risa (sejok) es el nivel de la anulación de yesh (“algo”) en ayin (“nada”), como está escrito: “Elokim me ha dado motivo de risa”. El significado es:

כי שם אלקים המעלים ומסתיר אור א"ס ב"ה להיות נראה העולם ליש ודבר נפרד כו' ושלא יבטל במציאות כו' כמו זיו השמש בשמש כו'

el Nombre Elokim, que oculta y encubre la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, para que el mundo parezca un yesh y una entidad separada, etc., y para que no quede anulado de la existencia, etc., como el resplandor del sol dentro del sol, etc.,

הוא בשביל הצחוק שלבסוף הכל שישוב ויתחפך שיהי' [שיהיה] היש בטל לאין ונגלה כבוד ה' לעין כל כי שם אלקים המסתיר ומעלים שיהא נראה ליש כו'

es por causa de la risa al final de todo, cuando todo volverá y se transformará, de modo que el yesh quede anulado en ayin y «la gloria de Havaíá será revelada» ante los ojos de todos. Pues el Nombre Elokim, que oculta y encubre para que [el mundo] parezca un yesh, etc.,

הוא רק כמו צחוק שעושין לפני שרים שעושים שינויים דברים זרים לשחוק בהם ונעשה בחי' יש ושיהי' [ושיהיה] היש בטל לאין ועשיית גילוי היש יהי' [יהיה]

es solo como las bromas que se hacen ante los príncipes, cuando se hacen cambios y cosas extrañas para que se rían de ellas. [Así] surgió el nivel de yesh, y [esto es] para que el yesh quede anulado en ayin; y hacer que el yesh se manifieste será

כמו זר נחשב ואין זה רק בחי' שחוק ועד"ז הוא ענין השחוק לע"ל [לעתיד לבוא] שעתיד הקב"ה לעשות קניגי לצדיקים שור הבר עם לויתן כו' וכמ"ש במ"א.

«considerado como algo extraño», y esto no es sino el nivel de la risa. Y en este mismo sentido se entiende la risa en el Tiempo Venidero, cuando el Santo, bendito sea, organizará una cacería (kenigi) para los justos, el buey salvaje contra el Leviatán, etc., como se explica en otro lugar.

23 והנה גילוי בחי' ביטול היש לאין שיהיה לעתיד הוא ע"י התורה שהיא המשכת אור א"ס ב"ה בדברים

גשמיים שתחת ממשלת קליפת נוגה להעלותם ולקשרם באור ה' וקדושתו והוא בחי' ביטול היש לאין

Ahora bien, la revelación de la anulación del yesh en ayin que tendrá lugar en el Tiempo Venidero se produce por medio de la Torá, que es la atracción de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, hacia las cosas físicas que están bajo el dominio de kelipat nogah, para elevarlas y vincularlas con la luz de D'os y Su santidad; y esto es la anulación del yesh en ayin.

ולכן נקרא משחקת בכל עת היינו גם ע"י אתכפי' כו' נמשך התענוג עליון בהתורה וזהו בחי' בינונים זה

Por eso se la llama “jugando en todo momento”: es decir, incluso mediante la subyugación (iskafia), etc., el deleite supremo es atraído hacia la Torá. Y este es el nivel de los beinonim (personas intermedias), [de quienes se dice:] “este y

וזה שופטן ויש בהם משני העתים הנ"ל שבשעת התפלה הוא דבוק באלקות ואח"כ פונה לעסקיו כו':

aquel los juzgan”; y ellos tienen ambos momentos mencionados antes: durante la plegaria está unido a la Divinidad, y después se vuelve a sus ocupaciones, etc.

24 משחקת בתבל ארצו. תבל ב"פ [ב' פעמים] אריה כי יש אריה בחיות הקודש ויש אריה באופנים חיות בחי'

יצירה שית ספירן מקננין ביצירה והן הם בחי' שיתא סדרי משנה

“Jugando en el mundo habitado (tevel) de Su tierra”. Tevel equivale a aryeh —“león”— dos veces: pues hay un león entre las chayot sagradas y un león entre los ofanim. Las chayot pertenecen al nivel de Yetzirá (Formación): “seis Sefirot anidan en Yetzirá”, y estas son las seis órdenes de la Mishná,

שהם בבחי' טעם ודעת וכך החיות הקודש אהבתם היא בבחי' טעם ודעת ארי' [אריה] שואג כו' מחמת

השגתם כי קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות כו'

que están en el nivel de la razón y el conocimiento. Y así también las chayot sagradas: su amor está en el nivel de la razón y el conocimiento; son como un león que ruge, etc., debido a su comprensión de que “Santo, santo, santo es Havaíá de los ejércitos”, etc.:

איך שהוא קדוש ומובדל כו' ומבחי' זו שהיא בבחי' קדוש ומובדל שאינו בגדר עלמין נמשך לריבוי צבאות והיכלות עד שגם למטה מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו]

de cómo Él es santo y está separado, etc.; y de este nivel, que es santo y está separado, que no está dentro de los límites de los mundos, se produce una atracción hacia una multitud de ejércitos y palacios, hasta que también abajo “toda la tierra está llena de Su gloria”.

ולכך הם מרעישים בקול רעש גדול על עוצם קדושה זו ממקום קדוש כזה שיהי' [שיהיה] נמשך ממקום כבודו מאור א"ס ב"ה שלמעלה מגדר עלמין להחיות העולמות

Por eso hacen estruendo “con un gran clamor” ante la inmensidad de esta santidad: que desde un lugar tan santo se produzca una atracción hacia abajo, “desde el lugar de Su gloria”, desde la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que está por encima de los límites de los mundos, [luz] para dar vida a los mundos.

אך עכ"ז [עם כל זה] הוא קדוש ומובדל ולא כדמיון הנפש שמתלבשת בגוף כו' אבל האופנים הם בבחי' עשיי' [עשיה] שאין להם בחי' טעם ודעת והשגה גדולה באור א"ס ב"ה כחיות הקדש ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם מרעישים מחמת אהבה טבעית שלהם

Sin embargo, Él es santo y está separado, y no como el alma que está investida en el cuerpo, etc. Pero los ofanim pertenecen al nivel de Asiá (Acción): no tienen razón ni conocimiento, ni una gran comprensión de la Luz Infinita, bendito sea, como las chayot sagradas; y, a pesar de ello, hacen estruendo debido a su amor natural.

וזהו משחקת בתבל ב"פ [ב' פעמים] אריה שבב' בחי' ארי' [אריה] הוא בבחי' משחקת בין בבחי' אריה שבחיות הקדש בין בבחי' אריה שבאופנים.

Y esto es “jugando en tevel”, dos veces aryeh: pues en ambos niveles de león se encuentra el nivel de “jugando”: tanto en el león entre las chayot sagradas como en el león entre los ofanim.

25 והנה כמו שיש ב' בחי' במלאכים חיות ואופנים כך יש ב' בחי' בכני אדם שוכני מטה יש שמתבונן

בגדולת הוי' בקי"ש [בקריאת שמע] שמע ישראל שמע לשון הבנה באחד ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד]

Ahora bien, así como entre los ángeles hay dos niveles —jayot y ofanim—, también hay dos niveles entre los seres humanos que habitan abajo. Hay quien medita en la grandeza de Havaíá durante el Shemá: “Escucha, Israel”; “escucha” es una expresión de comprensión: [medita] en “Uno” y en “Bendito sea el Nombre de la gloria de Su reino por siempre jamás”,

ועי"ז יבא לקיום ואהבת בכל נפשך ממש ודברת בם בם בדברי תורה בבחי' ביטול היש לאין אני המשנה המדברת בפ"ך ודברי אשר שמתו בפ"ך והם הם הת"ח [התלמיד חכם / התלמידי חכמים] העוסקים בד"ת [בדברי תורה] שיתא סדרי משנה שהם ביצירה.

y por medio de ello llega a cumplir “Y amarás... con toda tu alma”, literalmente, [y] “y hablarás de ellos”: de ellos, con palabras de Torá, en el nivel de la anulación del yesh ante el ayin: “Yo soy la Mishná que habla en tu boca”, y “Mis palabras que puse en tu boca”. Y estos son los estudiosos de la Torá que se ocupan de las palabras de Torá, los seis órdenes de la Mishná, que corresponden a Yetzirá.

26 ויש מי שאינו יכול ללמוד ודעתו קצרה וגם עוסק במו"מ [במשא ומתן] והוא מבחי' עשיי' [עשייה] ואעפ"כ [ואף על פי כן] גם הוא יכול לשאוג

Y hay quien no puede estudiar, tiene una mente limitada y además está ocupado en los negocios; pertenece al nivel de Asiá. Sin embargo, también él puede rugir

כאריה שבאופנים ע"י פי הפשוט שבאחד שהוא ית' לבדו הוא ועי"ז נמשך בו ג"כ ואהבת בכל לכבך בשני יצריך

como el león entre los ofanim, mediante el sentido simple de “Uno”: que solo Él, bendito sea, es [D'os]. Y por medio de esto también se despierta en él “Y amarás... con todo tu corazón”, con tus dos inclinaciones,

כי בכל אי יש אהבה הטבעית עי"ן בסש"ב [בספר של בינונים] פי"ח וזוכים לגילוי זה ע"י הצדקה שנק' מעשה כמ"ש והי' [והיה] מעשה הצדקה שלום כו',

pues en cada uno hay amor natural (véase Sefer Shel Beinonim, capítulo 18). Y merecen esta revelación por medio de la caridad (tzedaká), que se llama “obra” (maasé), como está escrito: “Y la obra de la caridad será paz”, etc.

ועי"ז גורמים וממשיכים בחי' משחקת בתבל ארצו הוא ענין המשכת עונג ושעשועים העליונים כנ"ל וכמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם פי

Y mediante esto provocan y atraen el nivel de “jugando en el mundo habitado de Su tierra”, que es la atracción del deleite y los deleites supremos, como se mencionó antes; y como está escrito: “Así como el agua refleja el rostro, así el corazón del hombre”. El sentido es:

כי יש ב' בחי' אדם היינו כי במלאכים פני אריה כו' כתיב ודמות פניהם פני אדם ויש בחי' אדם למעלה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם

que hay dos niveles de “hombre” (adam). Pues acerca de los ángeles, [con] el rostro de un león, etc., está escrito: “Y la semejanza de sus rostros era el rostro de un hombre”; y hay un nivel de “hombre” arriba: “Y sobre la semejanza del trono, una semejanza como la apariencia de un hombre”,

דהיינו רמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת [לא תעשה] וע"י כמים הפנים לפנים להיות בחי' פנימי / פנימיות / מלמטה למעלה להמשכת בחי' פנימית עליון כן נמשך לב האדם העליון שעל הכסא הוא בחי' התורה רמ"ח מצות עשה כו'

es decir, los 248 mandamientos positivos y los 365 preceptos prohibitivos. Y mediante “así como el agua refleja el rostro”, de modo que la dimensión interior ascienda desde abajo, para atraer la dimensión interior suprema, así se atrae “el corazón del hombre”: el del hombre supremo sobre el Trono, que es la Torá, los 248 mandamientos positivos, etc.,

לאדם התחתון שבמלאכים ודמות פניהם כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ושעשועי את בני אדם הם הן ב' בחי' אדם הנ"ל להיות ההמשכה כמים הפנים כו'.

hacia el hombre inferior que está entre los ángeles, “y la semejanza de sus rostros”, etc. Y esto es lo que está escrito: “y mis deleites están con los hijos del hombre” (bnei adam): estos son los dos niveles de “hombre” mencionados antes, para que la atracción se produzca “así como el agua refleja el rostro”, etc.

לכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ביום חתונתו זו מתן תורה בחי' חתונה וזיווג משפיע ומקבל כו' שאין לך טפה יורדת מלמעלה עד שאין עולים כו':

Por eso dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “El día de su boda”: esto es la Entrega de la Torá”, el nivel de una boda y unión entre quien influye y quien recibe, etc.; pues no hay gota que descienda de arriba sin que [gotas] asciendan, etc.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/bamidbar/19/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak